

Jídlo – kořeněné, uzené, paprika, česnek, rajčata, koňské maso, hovězí vepřové

Předměty denní potřeby – tarokové karty, věštění (amulet, snář)

Pomístní názvy:

Cikánská slať – Šumava

Rybník Cikán u Hradce Králové

Moravská a Česká Cikánka ve Svatce

Cikánov u Českých Budějovic

Ulice – Na Cikánce, U Cikána, Cikánka

Flora a fauna:

Sedmikráska chudobka = cikánka

Česnek medvědí = cikánský česnek

Dvozubec níčí = cikánské vši

Suchopýr úzkolistý = cikánské peří

Lilek černý = cikánské hrozny

Hřib kovář = cikán

Kůň irský tinker = cikánský kůň

Jména a příjmení:

Cikáni z Čermné

Cigán – Cigan – Cigaň – Cigaň – Cigaňák – Cigánik – Cigánek (1018)

Cikán – Cikan – Cikánek – Cikaník

Miroslav Cikán – režisér, scénárista (1896-1962): Vlasta Burian, Hugo Haas, Jan Werich, Jindřich Plachta

Lidové písně:

Mamko moja, ja sa vydávať mám,

Chodí za mnú z Jaavoriny cigáň.

Mne sa cigáň prevelice lúbí,

Pretože má pekné biele zuby.

Bíle zuby, kučeravé vlasy, to cigáňa prevelice krásli.

Mamko moja a to nie je všecko,

Ja budem mať s tým cigánom decko.

Mala som já rukávce,

dala som je cikánce,

|:Cikánečko malučka

přičaruj mě synečka.:|

Já ti budem čarovat,

ty mně mosíš cosi dať,

|:čtyry groše nebo peť

Bude chlapec jako kvet.:|

Přísloví, rčení:

F. L. Čelakovský: Cikána mýti marná práce. Cikánovy děti nebojí se ohně.

Cigána pod pec, vyjde ti na pec.

Rád tomu je jako cigán děcku.

Zuby si na slnci vysúša jako Cigán.

V bruchu mu hrajú cigáni.

Přivykl psotě jak cikán šibenici.

Pranostika:

O svatém Fabiánu a Šebestiánu zalézá zima za nehty i otužilému cikánu.

Vtipy:

Potkají se dva cikáni a ten jeden se ptá druhého: „Kam jdeš?“ „Do Prioru, koupit si svetr.“ Na což ten druhý řekne: „Kdyby tě nechytily, kup mi taky jeden.“

Přijde takhle Rom na úřad práce a říká: „Prosím vás, já bych chtěl někde pracovat.“ Pracovnice na něj mrkne přes obroučky brýlí a povídá: „No, máme tu volné místo ředitele v bance.“ „Kurňa, ženská, vy si ze mě děláte srandu?“ „Jo, ale vy jste začal.“

Spadne cikán do vápna a povídá: „No co teď budem robit?“ A druhý na to: „Dvě minuty bílý a už bys robil?“

Víte, co se stane z Roma, když ho přejeđe parní válec? CD ROM

Kdo je rychlejší než blesk? Dežo u pošťačky s invalidním důchodem.

Přijde Dežo na policii a chce se stát policistou. Náčelník na něho pohlédne a povídá: „Přeskočilo ti?“ Dežo se poškrábe na hlavě: „A to je podmínka?“

Dětská říkadla (František Bartoš: Naše děti):

Cigáni sú za humnama,

Cigáni sú v dědině,

Zavři honem, zavři dveře,

Ať nevlezú do síně.

Cigán vajda chlplát kýšku,

Cigánka ho mlusk po pysku.

Prší, prší poprchává
cigánovi do ucha
a cigánce do kapce,
bude vařit škubance.

Li li li li,
Cegáni só hodní lidi,
co hovidí, všeco sklidí,
šup s tém za řadra,
jož křičijó: hujadra.

Lidové zvyky:

Masopustní masky

Dudlačka – o půlnoci z velikonoční neděle na pondělí (Valašsko)

Literatura:

Zdá se, že cikáni přišli na svět jen proto, aby z nich byli zloději. Rodí se ze zlodějských rodičů, mezi zloději vyrůstají, na zloděje se učí a nakonec se z nich stanou zloději věru vykutálení, všemi mastmi mazaní; a ta chuť krást a kradení samo jsou s nimi jakoby nerozlučně spjatý, i může mu tedy učinit konec jenom smrt.

(Miguel de Cervantes Saavedra: Cikánečka, in: Příkladné novely; 1547-1616)

...vznikl ve mně zvláštní zájem pro tuto štíhlou cikánskou krásku, jejíž souměrný vzrůst a pružný pohyb oko poutá a která s dítětem svým v náručí podobá se známé černé loretánské Madoně. Nedivím se věru, že se už tolik mužů zamilovalo do cikánek, jsem však přesvědčen, že by velká část půvabů cikánek zmizela, kdyby se dívky tuláckého toho kmene oděly v prostý šat venkovanky, nebo moderní šat městské dcerky, cikánka může býti půvabnou, svůdnou a poutanou, pokud oděna je v pestré hadry.

(Ladislav Stroupežnický: Cikánské křtiny; 1850-1892, vyšlo 1941)

V tom se otevřely dveře a v nich stanuly dvě divné postavy. Cikáni. Byli to cikáni, jak si jen v nejbujnější obraznosti vykouzliti může, byly to dvě divoké myšlenky zadumané pustý: hoch štíhlý jako jedle, s okytným čikošem, tonoucím v temných čeřenech vlasů, vzdorovité čelo, oči – jedna jiskra, podlouhlý, osmáhlý obličej, špinavou košili měl na prsou rozhalenu, v ruce housle; vedle něho dívka s pestrým cimbálem, snad patnáctiletá. – Nechci dojem její rozřediti svým vodnatým popisem, přenechávám obraznosti vaší, aby si zbásnila obraz mladistvé cikánky, nejkrásnější v divém svém půvabu, ohnivý květ napolo rozvitý... Stáli tu, jak bys je byl náhle vytrhl z říše bájek, i s kusem podivného jejího přísvitů a s přívěskem fantastických cetek, zachytivších se na obrubě jejich šatů. Vystupovali v pravidelných, nově omalovaných dveřích co geniální obraz z nevkusného rámce, co původní myšlenka z moderní novely.

(Svatopluk Čech: Cikánka; 1846-1908, vyšlo 1941)

Zde můžeš v stanu spát,
Ráno kam chceš se ubírat
Či zůstat, jak dlouho se chce ti...
Buď náš, žij osud bludných dětí,
Jenž stesk i volnost přinese ti.
Zítřka, než vzplane jasný den,
Na jednom voze odjedem...

(Alexander Sergejevič Puškin: Cikáni; 1799-1837, vyšlo 1824)

Tak ty se touláš? Výborně! Na dobrou cestu jsi se dal, bratříčku. Tak to má být: choď, oči měj otevřené, a když se vynadiváš, lehni si a umři – a hotovo! Tak je třeba žít, nepostůj ani chvíli, putuj – a dost! Nezapomeň se dlouho na jednom místě – co bys tam dělal? Podívej se, jak den pronásleduje noc okolo Země, tak i ty utíkej před myšlenkami o životě, abys ho nepřestal mít rád. Když se jednou zamyslíš – přestaneš ho milovat, tak už to bývá...

(Maxim Gorkij: Makar Čudra; 1868-1936)

Divadlo:

- Opera: často vedlejší postava nebo součást větších scén (Prodaná nevěsta)
hlavní postava – Georges Bizet: Carmen, Giuseppe Verdi: Trubadúr (Azucena)
- Opereta: Imre Kálmán (Hraběnka Marica, Čardášová princezna), Johann Strauss (Cikánský baron)

- Balet: Carmen, Zvoník od Matky Boží
- Muzikál: Carmen, Cikáni jdou do nebe
- Loutkové, současné – pohádky